

man kan løse, selv om man har den rigtige forståelse for problemerne.

Vi vil gerne være med til at prøve at få tingene opklaret under udvalgsbehandlingen, med umiddelbart kan vi på trods af de gode intentioner ikke støtte forslaget.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Ordføreren for forslagsstillerne, fru Anni Svanholt.

Anni Svanholt (SF):

Jeg vil gerne starte med at sige tak til Enhedslistens ordfører og også de positive bemærkninger, som jeg lyttede mig til fra Kristeligt Folkeparti. Der var også noget sympati fra Det Radikale Venstre, kunne jeg høre, men det var svært at høre, om der var mere tilslutning end opbakning og sympati. Men man henholder sig fortsat til arbejdsmarkedets parter, og det er jo fantastisk stærke kræfter i vores samfund.

Det er jo godt med den danske model, som økonomiministeren her fremhæver, men det er jo ikke alt, den danske model kan løse i denne verden, heller ikke i Danmark. Det er Folketinget jo ind imellem nødt til at erkende, hvis man vil gøre noget ved et konkret problem, og vi synes i SF, at der her er et stort problem og et stigende problem i, at vi kan forudse, at en meget, meget stor del af den danske befolkning, nemlig kvinderne, i meget stort tal vil blive fattige som pensionister, og at det er et gab, der bliver øget. Tilsyneladende er det jo ikke en opgave, som arbejdsmarkedets parter kan løse, og ind imellem er det jo sådan, at Folketinget erkender, at arbejdsmarkedets parter ikke kan, at de skal hjælpes af Folketinget, og det er det, vi så her har lagt op til.

Økonomiministeren kom med det svar, at man følger udviklingen. Ja, der er jo en lov, og det var jo udmærket, at loven blev ændret dengang, men giver det at følge udviklingen ikke ministeren anledning til allerede på nuværende tidspunkt at forsøge at ændre på loven og at reparere på de skævheder, som der er? Det ville vi meget gerne, at man fulgte meget tæt og også var indstillet på at tage de skævheder op, som vi har påpeget.

Vi må naturligvis arbejde videre med dette spørgsmål, fordi vi synes, at det er et meget alvorligt problem, vi har, og det er svært at få øje på, hvordan det skal blive ændret sådan i den nærmeste fremtid, snarere bliver det værre. Og det vil vi da ikke bare sidde stille og kigge på,

men må så forsøge at arbejde videre ud fra det grundlag og de tilkendegivelser, der er kommet her.

Og naturligvis mener vi også i SF, at der jo også påhviler de enkelte pensionskasser et ansvar. Men det er et ret fastlåst system, som det er indrettet, og selv om vi synes, at kvinderne skal over i mere mandedominerede erhverv og omvendt, så er der altså faktisk ikke så meget bevægelse i det. Derfor mener vi, at det er vigtigt, at der også bliver taget skridt til, at man får udligningen.

Tilsvarende er der, hvad angår invaliditet, også her meget store skævheder, og vi kan se, at det er bestemte grupper, der bliver ramt. Det bliver jo let en selvforstærkende virkning, og det synes vi ikke er rigtigt, da man ikke selv er årsag til, i hvilket omfang en kasse har medlemmer, som bliver berørt på den måde. Altså vi ved, at der er erhverv, der er særligt udsatte. Er det så rigtigt, at det er deres pensionskasse, der alene skal bære det forhold?

Det er jo ikke selvforskyldt, at bestemte erhverv må bære en større omkostning. Og derfor er vores intention, at der bør være højere grad af solidaritet inde i billedet også på det område her, fordi det er oplagte urimeligheder, der bliver resultatet af vores system.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 193: Forslag til lov om ligestilling af kvinder og mænd.

Af ministeren for ligestilling (Jytte Andersen). (Fremsat 9/2 2000).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jeppé Kofod (S):

Arbejdet for et mere retfærdigt samfund har altid været en central målsætning for Socialdemokratiet. Ligestillingen af kvinder og mænd har været på dagsordenen og i samfundsdebatten igennem mere end 100 år, og der er da også nået mange gode resultater. Alligevel kan vi konstatere, at Danmark i år 2000 på mange måder stadig er et kønsopdelt og dermed uretfærdigt samfund.

Vores socialdemokratiske værdier er klare: kvinder og mænd skal sikres lige rettigheder og muligheder i hverdagen og lige indflydelse på det demokratiske velfærdssamfunds udvikling. Derfor er det utrolig positivt, at formålet med loven, som vi behandler her i dag, ikke blot er at fremme ligestillingen mellem mænd og kvinder, men også at modvirke direkte og indirekte forskelsbehandling på grund af køn samt modvirke seksuel chikane.

Ligestilling handler grundlæggende om, at vi skal indrette vores samfund på en mere retfærdig måde, end det sker i dag. Moderne ligestillingspolitik er ikke kun et spørgsmål om matematik og statistik, selv om det selvfølgelig også er vigtigt. Det handler om, at vi skal tænke kønsproblematikken ind fra begyndelsen i lovgivningen, i forvaltningen, ja, i vores daglige arbejde.

Når det er sagt, vil jeg gerne understrege, at uligelønnen mellem mænd og kvinder på arbejdsmarkedet er uacceptabel, dette på trods af at ligelønsloven snart har eksisteret i 25 år. Med andre ord vil jeg også gerne understrege, at både arbejdsgivere og fagbevægelse har et stort ansvar for at arbejde langt mere målrettet for ligeløn, ikke mindst på lavtlønsområdet.

Med det forslag om ligestilling mellem mænd og kvinder, som vi behandler i dag, og med statsministerens udpegning af en ligestillingsminister sidste år samt en fordobling af kroner og øre til ligestillingsområdet, har vi efter vores opfattelse taget et vigtigt skridt for at sikre rammerne om den moderne ligestillingspolitik.

Lovforslaget tager udgangspunkt i betænkningen fra udvalget vedrørende det fremtidige ligestillingsarbejde og Folketingets vedtagelse nr. V 87 fra 18. maj 1999, hvor en række centrale opfordringer og principper slås fast.

I Socialdemokratiet glæder vi os også over, at mainstreaming-princippet bliver slået fast i den nye lov. Allerede i 1995, hvor verdenskvinde-

konferencen blev afholdt i Beijing, forpligtede vi os til at indarbejde kønsaspektet i al politik, planlægning og forvaltning både i statsadministrationen og i kommuner og amter.

Men mainstreaming-princippet er og bliver kun et middel til at nå målet om en stærkere ligestilling af mænd og kvinder. For os er det vigtigt, at vi konstant opstiller målsætninger og hele tiden følger op på dem. Ligestillingsproblemerne er ikke statiske, de forandres jævnlig, og derfor er det vigtigt, at vi hele tiden holder øje med udviklingen og er villige til at tage de skridt, der er nødvendige, for at nå et mere lige samfund. Derfor bliver de ligestillingsredegørelser, som statslige institutioner skal udarbejde hvert andet år, vigtige redskaber, ganske som ligestillingsministerens årlige redegørelse vil give os mulighed for at fange problemerne i opløbet og finde langtidsholdbare løsninger.

Vi mener også, at den nye lov styrker det moderne ligestillingsarbejde ved oprettelsen af et Videnscenter for Ligestilling, Debatforum og ikke mindst Ligestillingsnævnet. Der bliver tale om to vigtige institutioner, som dels skal sikre, at der skabes større viden om ligestilling, og dels at der skabes langt bedre klageadgang i ligestillingsspørgsmål.

Kampen for ligestilling og dermed et mere retfærdigt samfund handler også om nye grupper i vores samfund. Jeg tænker her især på den store gruppe af mænd og kvinder, der har en anden etnisk oprindelse end dansk. Disse grupper bør inddrages langt mere i ligestillingsdebatten. Der er en lang række udfordringer, som vi ikke kender fra den traditionelle danske ligestillingskamp, og mange af de problemer, som disse grupper slås med, kender vi ikke i forvejen.

For os er det vigtigt, at vi sikrer kvinder, der risikerer at blive tvunget ind i ægteskaber, langt bedre mulighed for at undgå eller komme ud af disse. Vi skal gøre op med forestillingen om, at vold mod mænd er tortur, mens vold mod kvinder er kultur, og tvangsægteskaber er vold mod kvinder.

Socialdemokratiet kan tilslutte sig det nye lovforslag om ligestilling af mænd og kvinder. Vi mener, at lovforslaget giver en god ramme og et godt afsæt for ligestillingsarbejdet i det nye århundrede. Men det er vigtigt at understrege, at loven netop kun giver rammen for arbejdet. Denne ramme skal så udfyldes med konkrete handlinger og politik både i kommuner, amter og på det private arbejdsmarked.

Loven ændrer jo ikke på virkeligheden, det gør kun konkret handling.

Derfor glæder vi os bl.a. til den årlige redegørelse og ligestillings- og perspektivplaner fra ministeren for ligestilling, og vi vil følge udviklingen tæt.

Rikke Hvilshøj (V):

Ønsket om ligestilling mellem mænd og kvinder tror jeg, de fleste i det danske samfund støtter op om. Således ønsker vi også i Venstre ligestilling mellem kønnene, vi ønsker forbud mod forskelsbehandling begrundet i kønnet, og vi ønsker lige muligheder uanset køn. Vi er nået langt i Danmark, og som en af dem, der knap var født ved kvindeoprørets begyndelse, ved jeg, at kvindeoprøret har sin del af æren for, at jeg i dag føler, at jeg har lige muligheder på lige fod med mænd.

I forbindelse med udpegningen af fru Jytte Andersen til ligestillingsminister blev hun interviewet i Aktuelt og er her citeret for at sige, at det bliver et sejt arbejde op ad bakke omkring ligestillingsarbejdet.

Jeg er ikke enig. Jeg tror, ligestillingsarbejdet i fremtiden bliver let ned ad bakke. De nye generationer, der kommer til, og som får indflydelse i vores demokrati og på arbejdsmarkedet, har ikke samme kønsopdelte opfattelse, som vi tidligere har oplevet. Derfor er jeg overbevist om, at det, man her forsøger at lovgive sig igennem, mere eller mindre vil komme af sig selv.

Hvis blot vi ser på f.eks. uddannelsesinstitutionerne, så er tidligere mandsdominerede studier som jurastudiet og medicinstudiet jo blevet kvindedomineret. Ja, vi skal måske ligefrem til at vende problematikken om i forhold til det, vi er vant til. Positiv særbehandling er ikke Venstres kop te, og personlig ville jeg aldrig bryde mig om at få at vide, at jeg har fået et job på grund af mit køn og ikke mine kvalifikationer.

I lovforslaget er der ingen begrænsninger for, hvilke redskaber der kan bruges til positiv særbehandling, blot det er begrundet i ønsket om ligestilling mellem kønnene. Det er noget, som vi i Venstre ønsker at se på i udvalgsarbejdet, disse ubegrænsede muligheder. Ordføreren for Socialdemokratiet, hr. Jeppe Kofod, har jeg set citeret i Alt for Damerne i spørgsmålet om ligestilling, hvor han siger, at han ikke selv tror på, at positiv særbehandling er en løsning, og at han tror, at både mænd og kvinder helst vil ansættes på grund af de kvalifikationer, de har, og ikke på grund af kønnet. Det kan jeg kun være

enig i, men jeg har svært ved at se, hvordan det er i overensstemmelse med det forslag, som Socialdemokratiet støtter op om.

Mainstreaming af ligestillingsproblematikken er heller ikke noget af det, der er dyrket i Venstres have. Men jeg har her blot det ene spørgsmål til ministeren: Forestiller ministeren sig, at man i fremtidige lovforslag i bemærkningerne vil se et afsnit, der vurderer lovforslaget i forhold til ligestilling mellem mænd og kvinder ved siden af de vurderinger, der i dag er af de erhvervsmæssige, de miljømæssige og de administrative konsekvenser og forholdet til EU-retten?

I Venstre ser vi mere positivt på en modernisering af forummet for ligestilling, som i dette lovforslag konkret betyder, at Ligestillingsrådet nedlægges, og et mere nutidigt videnscenter oprettes. I Venstre ville vi dog nok primært lægge vægten på videnscentrets opgave med at kvalificere ligestillingsdebatten ved at være formidler af viden og information til offentligheden mere end på behovet for et lovfæstet center, hvis formål er at skabe debat. Ligestillingsdebatten skulle gerne udspringe af befolkningen, organisationer og de politiske partier.

Så er der spørgsmålet om ligelig sammensætning af offentlige udvalg, kommissioner o.lign. Vi mener, det er at gå alt for vidt, når der lægges op til, at man også kan stille det her krav til private virksomheder, som det offentlige har indgået aftaler med. Og i Venstre kan vi ikke støtte, at ressortministrene får mulighed for at lade pladser stå tomme, hvis der ikke bliver indstillet et ligestillingsalternativ, eller hvis der ikke bliver udpeget et lige antal kvinder og mænd. Man sætter her en ligelig fordeling af kønnenes repræsentation højere end det at ville sikre repræsentation af relevante parter i et særligt arbejde.

Hvad angår Ligestillingsnævnet, så er det blevet ændret siden det første udspil, og for Venstre er det blevet lidt mere spiseligt. Vi lægger vægt på, at der er tale om en to-årig forsøgsperiode, og jeg vil foreslå, at man skaber nogle succeskriterier for, hvor mange sager der skal til, for at nævnet vil have en permanent berettigelse. Helt konkret står der en masse ting i bemærkningerne, som jeg mener bør drøftes under udvalgsarbejdet, hvorvidt det ikke decideret skal med i selve loven.

Trods disse kritiske indgange vil vi i Venstre gå aktivt ind i udvalgsarbejdet, og vi vil så tage

endelig stilling til loven, når vi har set, hvilke forhandlingsmuligheder det fører med sig.

(Kort bemærkning).

Jeppé Kofod (S):

Når man lytter til Venstres ordfører, lyder det næsten, som om alle ligestillingsproblemer i Danmark er forsvundet. Jeg kunne godt tænke mig at spørge, om det ikke er rigtigt, at der er stor forskel mellem lønnen for mænd og kvinder, især når det ikke gælder dem, som Venstres ordfører taler om, nemlig de veluddannede og de unge, men når man taler om dem, som er på arbejdsmarkedet, som får en dårlig løn i forvejen, nogle af de fag.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge Venstres ordfører: Er det ikke rigtigt, at der er stor forskel på lønninger? Og er det ikke rigtigt, at vi, der er aktive i politik, skal gå ind og rette op på det? Derfor kan det også være nødvendigt i nogle tilfælde at lave positiv særbehandling.

Jeg kan ikke forstå, at Venstres ordfører fuldstændig ignorerer, at der rent faktisk er ligestillingsproblemer, og at denne uligeløn er en central del af dem.

(Kort bemærkning).

Rikke Hvilshøj (V):

I Venstre mener vi ikke, at alle ligestillingsproblemer er løst. Det, som vi har indvendinger imod, er, at vi forsøger at lave en masse lovgivning på det her område. Det her konkrete lovforslag handler jo heller ikke om spørgsmålet om lige løn. Der er ikke absolut lige løn. Jeg ved ikke, om vi kan sige, at der er stor forskel i lønninger. Det er jo også et af de problemer, vi har, at vi ikke har en ordentlig statistik til at forholde os til det spørgsmål.

Og det mener vi er rigtigt. Lad os få tilvejebragt det. Se, hvad der er af problemer. Jeg tror ikke kun, det er et spørgsmål om de lavtlønnede områder. Jeg tror måske endda, at forskellene kan være mindst lige så store i de højt lønnede, hvor det er individuelle forhandlinger, der ligger til grund.

Men grundlæggende mener vi ikke, at det er noget, der kan lovgives om. Det er et spørgsmål om holdninger. Det er et spørgsmål, der skal klares ude på arbejdsmarkedet, og jeg tror, at meget af det kommer af sig selv, når de nye generationer kommer til, præcis som hr. Jeppé Kofod er citeret for at sige.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Til Venstres ordfører vil jeg gerne som en, der har været med i mange år, sige: Ja, gid det var sådan, at det ville blive let ned ad bakke, gid det var sådan! Men jeg deler ikke den opfattelse, at der er udsigt til, at det bare bliver så legende let, og at vi har løst næsten alle problemer.

Jeg vil godt spørge Venstres ordfører om Venstres holdning til det danske demokrati. For SF er den ulighed, der er mellem kønnene, utilfredsstillende for et dansk demokrati, og det er et demokratisk problem. Deler Venstre den opfattelse? Og dét kunne også være rart at få at vide af ordføreren med hensyn til de andre problemstillinger, der er.

Nu er det jo et spørgsmål om ligeløn: Det kan jo dokumenteres og er blevet dokumenteret igen og igen, at der er en kraftigt ulige løn kønnene imellem, og at det gab, der er, bliver større. Er det ikke et problem, som Venstres ordfører mener vi skal tage fat på?

Og i øvrigt med hensyn til repræsentationen i de demokratiske forsamlinger: Er det et spørgsmål, som er Venstre helt uvedkommende, hvordan repræsentationen er?

(Kort bemærkning).

Rikke Hvilshøj (V):

Lad mig starte med først at kommentere det her med ligeløn én gang til. Altså dels har jeg forstået, at den statistik, som bliver fremført, er på et generelt niveau. Man er nødt til at sammenligne i forhold til de samme job, som bliver udført, for ellers er det jo et spørgsmål om, hvilken form for job der bestrides; man kan ikke sammenligne forskellige lønniveauer.

Men lad os få en ordentlig statistik at drøfte det her ud fra. Det er ikke noget, som Venstre benægter, men vi mener til gengæld ikke, det er noget, som vi kan lovgive om. Vi mener selvfølgelig, at der skal være lige løn for det samme job, uanset om det bliver udført af en mand eller en kvinde.

Med hensyn til det demokratiske problem, som fru Anni Svanholt henviser til i forbindelse med ligestillingsproblematikken, jamen så er vores holdning i Venstre, at det ikke er en kvalifikation bare at have det ene eller det andet køn. Den lov om en mere ligelig repræsentation, der har fungeret indtil nu, har vi sådan set selv været med til at gennemføre. Nu får mini-

steren et redskab til simpelt hen at sige nej til den repræsentation.

Men hvis vi f.eks. ser vores Folketing – det har jeg også hørt nogle fremføre – så ønsker man, at der skal være ligelig fordeling mellem kønnene. Men jeg vil altså forbeholde mig retten til som kvinde at stemme på en mand, hvis jeg mener, at han bedre repræsenterer mine synspunkter end en kvinde. Det er ikke et spørgsmål om, hvorvidt det er en mand eller en kvinde, men et spørgsmål om de synspunkter, der bliver repræsenteret, og vi mener sådan set, at det skal være det, der skal være dominerende i vores demokratiske samfund.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Nu har Venstres ordfører flere gange fremført, at der mangler statistik om ligelønsforhold. Så kunne jeg godt tænke mig at spørge Venstres ordfører, om hun ikke vil opfordre Dansk Arbejdsgiverforening til igen at lave en kønsopdelt statistik, som man jo afskaffede i 1992. Det kunne være, at vi på den måde kunne se, om de her uligheder stadig væk eksisterer, når det gælder lønninger mellem mænd og kvinder på arbejdsmarkedet.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Med hensyn til statistik, ja, så kan man jo læse dér, hvor der nu står noget, og jeg kan også oplyse fru Rikke Hvilshøj om, at Det Økonomiske Råds beregninger viser, at der simpelt hen er store forskelle inden for tilsvarende uddannelser. Jeg kan sige, at fra HK's side er det netop opgjort; der kan man bare tage 1999, og der er jo forskel: Hver gang en mandlig kollega får 100 kr., får den kvindelige kun 89,70 kr. Det er til at forholde sig til. Så den ulighed skal ikke bagatelliseres; den skal der arbejdes med.

Men med hensyn til repræsentationen er det jo klart, at det står enhver frit for, hvem man vil stemme for. Men er det ikke Venstres holdning, at man selvfølgelig skal tilstræbe, da kvinder udgør halvdelen – i hvert fald mindst halvdelen – af den danske befolkning, at det også skal afspejle repræsentationen i det Ting, vi står i her, i Folketinget?

(Kort bemærkning).

Rikke Hvilshøj (V):

Først til hr. Jeppe Kofod: Det er sådan set derfor, jeg har været positiv med hensyn til

videnscenteret, for jeg mener, det bør være en af videnscenterets opgaver at tilvejebringe en ordentlig statistik, som vi kan debattere på baggrund af – det er sådan set den vinkel og den forhåbning, jeg har til videnscenteret – og at det ikke bliver organisationernes opgave at tilvejebringe den.

Og så til spørgsmålet, om Venstre ikke vil tilstræbe en ligelig sammensætning, f.eks. i Folketinget, mellem kønnene? Jamen det mener vi ikke er en politisk opgave at tilstræbe. Vi kan ikke pådutte vælgerne, at der skal være en ligelig sammensætning. Det, vi vil sikre fra Venstre, er, at der er lige muligheder for kvinder såvel som for mænd til at stille op, og det oplever jeg i høj grad der er. Jeg tror endda, der er nogle mænd, der i øjeblikket vil påstå, at i de her år er det en fordel at være kvinde, og at hvis en masse mænd stiller op og de står på listen med én kvinde, jamen så har de det faktisk ret svært.

Der er stadig væk flest mænd i dette Folketing. Det må være befolkningens afgørelse, det kan ikke være et mål i sig selv, men jo, jeg så også gerne flere kvinder.

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Fru Pia Christmas-Møller som ordfører.

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg vil godt sige det ligeud: Når jeg læser regeringens lovforslag, bliver jeg i hvert fald temmelig deprimeret. Er vi virkelig ikke nået længere? Vi skriver år 2000, og alligevel må vi konstatere, at der ikke er ligestilling i Danmark.

Jeg husker tilbage, da jeg var 14 år og lige var begyndt at interessere mig kraftigt for politik. Jeg havde meldt mig ind Konservativ Ungdom og syntes jo virkelig, at det gik fremad på mange områder, også med ligestillingen, og jeg blev meget glad, da vi i Danmark på EF's foranledning fik knæsat princippet om ligeløn. Det skete i Folketingsåret 1975-76. Først da, kan man sige, fik vi i Danmark knæsat princippet om, at mænd og kvinder principielt skulle have samme løn for samme arbejde.

Jo, dengang var der grund til at tro, at nu ville man med stormskridt nærme sig en situation, hvor der var ægte og regulær ligestilling. Altid har jeg vendt mig kraftigt imod kønskvotering, vendt mig imod ideer om, at mennesker, uanset om det var mænd eller kvinder, skulle placeres på bestemte poster alene på grund af deres køn. Lige så stærkt har jeg altid arbejdet for lige muligheder, for at det skulle være kvalifikationer-

ne og interesserne, der var afgørende for, hvad man kom til at beskæftige sig med, det være sig erhvervsmæssigt, det være sig politisk.

Men jeg må jo sige: Vi er ikke nået særlig langt på de 25 år. Jeg kan se af bemærkningerne til regeringens forslag, at der er knap 27 pct. kvinder i bestyrelserne for statslige foretagender. Og når vi ser på kvindeandelen i forbindelse med nynedsatte og indberettede udvalg, ja, så er den kun på 38 pct., og det på trods af, at vi i 1985 gennemførte en lovgivning, som lagde op til, at man i forbindelse med udpegelse af kommissioner og forskellige udvalg i offentligt regi skulle byde med både en kvinde og en mand.

Det er ikke tilfredsstillende, at vi ikke er nået længere, og det er deprimerende, at det overhovedet er nødvendigt fortsat at have særlige instrumenter, som skal fremme ligestillingen.

Når det er sagt, vil jeg kommentere lovforslaget, som det ligger, og det falder efter min mening i fire hovedafsnit, i hvert fald fire hovedafsnit, jeg vil kommentere.

Det meget synlige, der lægges op til, er nedlæggelse af Ligestillingsrådet og etablering af et Videnscenter for Ligestilling. Det forslag kan vi støtte, ligesom vi også er principielt positive over for etablering af et ligestillingsnævn.

Men igen her er vores tilgang lidt defensiv, for vi synes ikke, det burde være nødvendigt. Hvorfor kunne det ikke være en sag, der blev ordnet i nogle af de mange andre nævn, der er på området? Men igen her: Virkeligheden viser, at problemer med ligestilling og spørgsmål af den karakter nok ikke rigtig kan løses af arbejdsmarkedets parter. Men vi er positive over for elementet.

Vi er også positive over for, at lovens virkefelt bliver udvidet til også at omfatte de institutioner, som ikke direkte hører ind under den offentlige forvaltning, men som i overvejende grad bliver finansieret af offentlige midler.

Men det fjerde er vi knap så begejstrede for, og det er det bureaukrati, der lægges op til i forslaget.

Og det femte, de mange bemyndigelser, som forslaget lægger op til, både til ligestillingsministeren og til en række ressortministre, er vi dybt betænkelige ved.

I det hele taget mener vi, at der er mange gode ideer i lovforslaget, men den konkrete udmåntning er på en lang række områder værd at undersøge nærmere. Vi er ikke helt sikre på, at man har fundet den helt optimale formulering. Derfor kan jeg på Det Konservative Folkepartis

vegne tilsige en positiv, men kritisk udvalgsbehandling af lovforslaget.

Anni Svanholt (SF):

Det er utrolig opmuntrende at opleve, at der nu er kommet mere gang i den offentlige debat om ligestilling mellem mænd og kvinder, og nu må det så være på tide, at ligestilling også for alvor kommer på den politiske dagsorden. Det er nemlig de politiske partiers ansvar, at disse problemstillinger er centrale i det daglige politiske arbejde.

I SF mener vi, at det er et demokratisk problem, at vi fortsat er så langt fra ligestilling i vores samfund, og statistikken taler jo sit klare, meget kedelige sprog. Vi oplever oven i købet i disse år tilbageskridt. Forskellen i lønniveauet mellem mænd og kvinder i 1990'erne er blevet større, og ligeløn er fortsat noget, der snakkes om, selv om der har eksisteret en ligelønslov siden 1976.

Vi har nu fået en ligestillingsminister, og det er vi rigtig glade for. Hermed har regeringen tilkendegivet, at ligestilling har høj prioritet i samfundet. Nu mangler vi bare, at Folketinget også vil prioritere ligestilling ved at nedsætte et udvalg, så arbejdet for at fremme ligestilling bliver forpligtende for både mænd og kvinder.

Baggrunden for det forslag, vi behandler her i dag, er forespørgselsdebatten i maj sidste år. Folketinget vedtog bl.a. en række retningslinjer for organisering af det fremtidige ligestillingsarbejde. Og overordnet er vi ganske godt tilfredse med forslaget, som ligger her, men vi vil bl.a. på baggrund af hørings svarene komme med nogle bemærkninger til enkelte elementer i forslaget og ser også meget gerne nogle opstramninger i lovforslaget.

Først vedrørende sammensætning af bestyrelsen for et videnscenter. Her vil jeg gerne understrege, at SF lægger meget vægt på, at det bliver en bestyrelse, der brænder for at fremme ligestilling. Og ligestilling er ikke alene et spørgsmål for arbejdsmarkedets parter; det er samfundets ansvar, og bestyrelsens sammensætning må afspejle det.

For det andet ser vi meget gerne, at kravet om, at statslige institutioner og statslige virksomheder med mere end 50 ansatte skal udarbejde redegørelser, bliver ændret, så også mindre institutioner bliver forpligtet. 50 er faktisk i den sammenhæng et højt tal.

Vi mener også, at der naturligvis bør tilstræbes en ligelig sammensætning af kvinder og

mænd både i offentlige udvalg og kommissioner og ved besættelse af bestyrelsesposter i den statslige forvaltning, altså dér, hvor staten har den økonomiske bestemmende indflydelse.

Endelig vil jeg fremhæve Ligestillingsnævnets arbejde, som skal behandle klager over kønsdiskrimination. Under udvalgsarbejdet er det nødvendigt – og det vil vi interessere os for – nærmere at få præciseret nævnets kompetence.

Men på den baggrund og med disse ord kan vi støtte lovforslaget.

Mogens Andreasen (DF):

Da Dansk Folkepartis ordfører på området ikke kan være til stede, skal jeg på partiets vegne fremsætte følgende bemærkninger:

Jeg har selvfølgelig også lyttet til de tidligere ordførere, og der har jo været vendt mange områder inden for denne her lovgivning. Det er en lov, som for nogle vil være meget spændende at få vedtaget, og for andre vil den være mindre interessant.

Dansk Folkeparti er positivt indstillet over for ligestilling mellem mænd og kvinder, men vi mener, at dette lovforslag er et klart udtryk for en tvangslovgivning på en række områder. Det er efter Dansk Folkepartis opfattelse meget svært at gennemføre en sådan ensretning på arbejdsmarkedet ved tvang.

I § 3, stk. 3, forestiller ministeren sig, at personer, der udsættes for seksuel chikane, er berettigede til en godtgørelse. Dér mener vi i Dansk Folkeparti, at det kan medføre, at der opstår store vanskeligheder med vurderingen af skyld og uskyld på dette område.

Ligestillingsministeren forestiller sig, at ligebehandling på arbejdsmarkedet og i forhold til orlovsordninger skal styres gennem lovgivning. Det mener vi ikke i Dansk Folkeparti. For os er det helt afgørende, at arbejdsmarkedets parter, altså virksomheder og medarbejdere, selv indgår de aftaler, der skal være gældende og fremme på virksomhederne.

Vi mener, at dette lovforslag er en meget udstrakt bemyndigelseslov, hvor ministeren tildeles en række muligheder for regulering og tvang. Det mener vi i Dansk Folkeparti er at gå for langt, og vi kan derfor ikke støtte forslaget.

Lisbeth Arbøl (CD):

Da CD's ordfører ikke kan være til stede, skal jeg på CD's vegne fremføre følgende:

Forslaget til lov om ligestilling af kvinder og mænd er et udmærket generelt lovforslag, som er en fin opfølgning på verdenskvindekonferencen i Beijing og på forespørgsel nr. F 48 fra 1999 og den følgende vedtagelse af forslag til vedtagelse nr. V 87.

Dette er et stykke moderne ligestillingsarbejde, hvor det ikke er tanken, at alle skal behandles ens, men at man med afsæt i mænds og kvinders lige menneskeværd skal fremme lige indflydelse på det demokratiske samfunds udvikling og lige vilkår og muligheder for begge køn. I Kommissionens årsrapport fra 1998 og Rådets direktiv fra 1997 understreges disse politikker da også meget.

Når disse ting er nævnt, må det dog pointeres, at der vil forestå et meget stort arbejde med at konkretisere intentionerne i loven, og dér skal vi ikke så meget bruge ordet »men«, men helst bruge ordet »og«. Derfor er det også væsentligt, at der oprettes både et videnscenter og et klagenævn. Det er vi meget tilfredse med i CD.

Det er godt med gode intentioner og holdninger i en generel lov, og et sted skal der startes, men praksis er og bliver sværere. Hvis vi bare dykker ned i tre områder, kan vi hurtigt se det, f.eks. at arbejde for lige løn:

Jamen det er jo faktisk kvinderne, som føder børnene, som ammer, og som tager de fleste af børnenes sygedage og forældreorlov osv. Og dette ved både arbejdsgiveren og arbejdstageren jo udmærket godt, når der skal forhandles decentral løn udeomkring.

Andre europæiske lande er nået længere, end vi er i Danmark, og har f.eks. lovgivningsmæssigt sikret kvinder og for den sags skyld også mænd, som har været væk fra arbejdsmarkedet for at passe børn, opkvalificering og kurser efter endt orlov, som dermed også gør deres muligheder for at opretholde lige løn bedre. Dette burde tages op i dansk lovgivning som opfølgning på denne ellers udmærkede lov.

Så er der en anden ting: at arbejde for ligelig kønsmæssig deltagelse i beslutningsprocesser i samfundet. Jamen hvis vi bare skal starte med sådan en ting som mødetilrettelæggelse ude i samfundet, så tager selv det lang tid, skulle jeg hilse og sige.

At understøtte bestræbelserne for bedre sammenhæng mellem arbejds- og familieliv er meget fint, og det glæder vi os til, men det kræver i hvert fald meget mod og vilje til nytænkning i vores samfund på tværs af partier og ideologi-

er. Måske det var noget for vores nye socialministere at fokusere på.

Men et ganske udmærket generelt lovforslag, som vi kommer til at arbejde meget videre med, og som CD kan støtte til en videre positiv behandling i udvalget.

Anders Samuelson (RV):

Jeg vil gerne starte med at sige, at jeg er netop for en uges tid siden blevet udnævnt til Det Radikale Venstres nye ligestillingsordfører, og man kunne jo godt, sådan for også at få en anelse humor ind i debatten, sige, at det er meget naturligt, at vi hos os vælger en mand til at være ligestillingsordfører. For selv om man sidder, som jeg gør, og er arbejdsmarkedsordfører, socialpolitisk ordfører, skattepolitisk ordfører og nu også ligestillingspolitisk ordfører og dermed kan sige, når man sidder i et meget centralt placeret parti, at så har man meget, meget stor indflydelse, måske oven i købet, at man potentielt set er en af de mest indflydelsesrige mænd i dette land, hvad hjælper det så, når det er kvinderne, der bestemmer? Sådan er det jo hos os i Det Radikale Venstre.

Jeg vil gerne starte med at sige, at Det Radikale Venstre overordnet er meget positivt over for dette forslag til en lov om ligestilling af kvinder og mænd, hvilket vi også tilkendegav ved forespørgselsdebatten i sommer. Forslaget er på flere punkter et meget visionært og fremsynet forslag, og vi mener, at det vil være med til at skabe de nødvendige rammer for fremtidens ligestillingsarbejde.

Jeg skal ikke gå ind i alle dele af forslaget, men blot fremhæve nogle af de ting, som Det Radikale Venstre især er positivt over for:

For det første foreslås det, at mainstreaming-princippet lovfæstes i dansk lovgivning, det vil sige, at kønsaspektet nu indarbejdes i al politik, planlægning og forvaltning. Som nævnt har Danmark med sin tilslutning til dokumentet »Platform for Action« ved verdenskvindekonferencen i Beijing i 1995 forpligtet sig til at gennemføre princippet, og det sker så med dette forslag.

Som konsekvens af mainstreaming-princippet pålægges offentlige myndigheder, det vil sige ministerier, statslige institutioner og virksomheder, nu at arbejde for ligestilling. Det betyder helt konkret, at de skal udarbejde handlingsplaner for ligestilling.

Fra radikal side mener vi, at mainstreaming-princippet kan blive et vigtigt redskab i det

fremtidige ligestillingsarbejde. Vi mener, at det kan være med til at sikre, at ligestillingsspørgsmålet bliver inddraget som en mere naturlig del af de beslutninger, som træffes på forskellige niveauer i samfundet, og vi håber, at princippet kan være med til at gøre ligestilling til noget helt normalt og ikke til noget, som opfattes som noget specielt.

For det tredje lægges der op til en ny organisering af ligestillingsarbejdet, idet det foreslås, at Ligestillingsrådet nedlægges og afløses af et Videnscenter for Ligestilling og et debatforum, som kan være med til at indsamle og formidle viden og information om ligestilling, og som skal stimulere debatten om ligestilling. I Det Radikale Venstre er vi meget positive over for denne nyskabelse, og vi håber, at det kan være med til at puste nyt liv i ligestillingsarbejdet.

I den forbindelse vil jeg gerne sige, at vi fra radikal side synes, at Ligestillingsrådet i den tid, det har virket, har gjort et stort og et godt stykke arbejde for at fremme ligestillingen i Danmark, først og fremmest ved at sætte ligestilling på dagsordenen i den offentlige debat. Men Ligestillingsrådet og dets sammensætning afspejler i høj grad den tid, hvor ligestilling hovedsagelig var og blev betragtet som et spørgsmål om kvinders ligestilling.

Samfundsudviklingen har jo imidlertid betydet, at ligestilling ikke længere kun kan betragtes som et kvindespørgsmål. I dag er ligestilling mere end blot et spørgsmål om at sikre kvinders rettigheder, det er også et mandespørgsmål og måske lige så vigtigt et familiespørgsmål. Hvordan sikrer vi, at både kvinder og mænd får lige rettigheder og lige muligheder for indflydelse, og hvordan sikrer vi en fornøftig sammenhæng mellem arbejdsliv og familieliv? Fra radikal side håber vi, at videnscenteret med et tilknyttet debatforum kan være med til at sætte fokus på den del af ligestillingsproblematikken, som handler om balancen mellem arbejdsliv og familieliv.

Jeg vil godt slutte af med at citere et par af mine nære familiemedlemmer, som er kommet med kloge ord. I forbindelse med kvindernes internationale kampdag forleden sagde min kære hustru til mig: Det burde være kvindernes internationale fridag, for resten af året er det jo kampdage. Det var måske en anden vinkel. Det kunne være, vi kunne tage det op som værende en overvejelse værd. Og så sagde min søster, som også har arbejdet meget inden for det her område, til mig, at ud over at det er utrolig vig-

tigt at kigge på det arbejdsmarkedspolitiske spørgsmål i denne sammenhæng, må man sige, at i bund og grund er en af de helt vigtige forudsætninger for ligestilling, at kvinder vælger de rigtige mænd, og man kunne så også sige: at mænd vælger de rigtige kvinder.

Så med de ord vil jeg sige, at Det Radikale Venstre er positivt over for lovforslaget og kan bakke det op.

Søren Kolstrup (EL):

Da Enhedslistens ligestillingsordfører, hr. Søren Søndergaard, ikke kan være til stede, har jeg mulighed for at meddele Enhedslistens holdning til det fremsatte forslag.

Som udgangspunkt kan vi fuldt ud bakke op bag lovforslagets formål, nemlig at fremme ligestilling mellem mænd og kvinder. Det er der bestemt brug for. Alene den sidste tids debat om lønforskellene mellem mænd og kvinder viser, at der er langt igen, før kvinder er sikret ikke bare formel, men også reel ligestilling i det danske samfund.

Præcis derfor har vi det også lidt vanskeligt med de almindelige bemærkninger, hvor det nye og moderne ligestillingsarbejde defineres ved at skulle omhandle både kvinders og mænds rettigheder og muligheder. Naturligvis har vi intet imod at beskæftige os med mænds muligheder og rettigheder, men det må ikke dække over den kendsgerning, at det først og fremmest er kvinderne, som rammes af den kønsmæssige diskriminering.

Derudover er der en masse diskrimination i vores samfund, som rammer både mænd og kvinder, det være sig af racemæssig, klasse-mæssig eller aldersmæssig karakter, og det skal der også gøres noget ved, men det ligger så inden for denne lovs rammer.

Vi ser frem til det kommende udvalgsarbejde, hvor vi har en række spørgsmål og forslag, som vi vil rejse, bl.a. om Ligestillingsnævnets sammensætning, opgave og relation til diskrimination af kvinder på landets arbejdspladser, men vi gør det altså ud fra den positive indfaldsvinkel, at vi ønsker loven gennemført, før Tinget går på sommerferie.

Afslutningsvis vil vi godt, ligesom vi gjorde under debatten den 12. maj 1999, protestere mod den ulidelige brug af det totalt uforståelige fremmedord mainstreaming-princippet i denne lovgivning. Til ministeren vil vi sige: Kald det i stedet kønsintegration, som vi har foreslået, eller find på noget andet! Og så vil jeg generelt

sige til de involverede embedsmænd og ministre, og hvem der ellers måtte beskæftige sig med det her: Men tal dansk, mand!

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg har fået lov at oplæse vores ordførers, fru Tove Videbæks, tale her, og hvis nogen måtte have de fordomme om Kristeligt Folkeparti, at vi ønsker kvinderne hjem til kødgryderne, så må jeg bedrøve dem med, at det her lever slet ikke op til fordommene.

Det 20. århundrede er blevet kaldt kvindernes århundrede, men kigger vi på tallene og statistikkerne, taler de desværre deres tydelige sprog om, at det ikke er helt så godt, som vi måske tror.

Ligestilling har noget at gøre med, at mænd og kvinder skal have lige behandling og lige muligheder for og rettigheder til at udvikle evner både hjemme og på arbejdet, lige løn og pension, osv.

Arbejdet for ligestilling har ikke nødvendigvis noget at gøre med at presse mænd og kvinder ind i de samme rammer eller former, men at erkende, at vi er forskellige og dog lige meget værd. Vi skal være lige, men bestemt ikke ens. Vi skal have lige muligheder og rettigheder.

Hvis vi skal have lige muligheder for mænd og kvinder i Danmark på højde med de andre nordiske lande, skal vi have turbo på ligestillingsarbejdet, og ligestilling af mænd og kvinder skal angribes fra forskellige vinkler både på virksomheder, i organisationer og i forvaltningsinstitutioner. Danmark halter langt bag efter Norge og Sverige og Finland på ligestillingsområdet.

På arbejdsmarkedet findes der stadig strukturelle barrierer, der kan være med til at fastholde, at f.eks. kvinder har svært ved at opnå lederstillinger, og at nogle typer arbejdspladser traditionelt forbliver kun for mænd.

For at nedbryde de strukturelle barrierer for kvinders ligestilling på arbejdsmarkedet bør det være indlysende at vi skal stræbe kraftigt mod en afbalanceret kønsammensætning i beslutningstagende organer osv. Det er samtidig vigtigt, at mænd og kvinder deltager på lige fod, når der skal udarbejdes jobannoncer og afholdes jobsamtaler. I en jobsamtale, hvor der også sidder en kvinde, som udspørger, vil denne kvinde få øje på og lægge mærke til helt andre egenskaber og kvaliteter hos ansøgeren, end den mandlige kollega, som sidder ved bordet med den samme opgave, gør. Derved opnår

man et mere nuanceret syn på kompetencer og kvalifikationer for mænd og kvinder individuelt.

Endnu er det kun en vision, at kvinder og mænd er nogenlunde ligeligt repræsenterede på arbejdsmarkedet, og for mig hænger ligestilling sammen med respekt og ligeværd på alle områder i tilværelsen. I Kristeligt Folkeparti vil vi gerne være med til at opruste ligestillingsarbejdet, og vi mener, at det er afgørende, at der bliver taget et reelt, lovmæssigt initiativ, så Kristeligt Folkeparti støtter dette lovforslag.

Ministeren for ligestilling (Jytte Andersen):

Jeg vil gerne sige tak for en, synes jeg, meget positiv, modtagelse af forslaget fra alle partier bortset fra ét, Dansk Folkeparti.

Det er klart, at udvalgsarbejdet skal afklare nogle af de ting, der har været stillet spørgsmål om og sat spørgsmålstejn ved, og det ser jeg faktisk frem til. Men jeg synes gennemgående, at man har syntes fra partiernes side, at der stadig er brug for nogle rammer, inden for hvilke ligestillingsarbejdet skal foregå, og det skal selvfølgelig have en anden rytme, en anden tone, nogle andre elementer, end da kvindeskampen startede for 25-30-40 år siden. Sådan må det nu engang være.

Jeg vil godt kommentere eller svare på nogle af de ting, som er blevet nævnt af Venstres fru Rikke Hvilshøj.

Jeg vil godt sige, at der faktisk ikke er tale om, at der i dette forslag bliver sagt noget om positiv særbehandling, bare for en ordens skyld. Det er særlige foranstaltninger med henblik på at fremme en reel ligestilling. Der er ikke tale om kønskvotering eller noget, som i øvrigt kan få hårene til at rejse sig på de allerfleste, og jeg tror, fru Rikke Hvilshøj har meget ret i, at der ikke er nogen kvinder og for den sags skyld heller ikke mænd, der ville bryde sig om at få en placering i samfundet alene på grund af deres køn. Det skal kun ske, fordi de har nogle værdier og nogle kvalifikationer og kan noget, der er brug for.

Men vi ser alt for ofte, at der er nogle barrierer, som vi er nødt til at gøre noget for at nedbryde, så begge køns kvaliteter og viden og erfaring kan komme til udtryk. Så bare for en ordens skyld: Der er ikke tale om positiv særbehandling, og der er ikke tale om kønskvotering. Der er faktisk tale om at bruge de muligheder, som Amsterdamtraktaten har givet rum for, og

som EU's handlingsplaner faktisk også er meget optaget af.

Så vil jeg også godt prikke lidt hul i den myte, der kan være om, at når der tidligere har været taget stilling til positive særforanstaltninger, har man det billede, at det alene har været kvinder, der er blevet favoriseret. Efter de oplysninger, jeg har fået fra Ligestillingsrådets formand, fru Ingrid Rasmussen, som sidder nede i salen, har det, så vidt jeg husker, været sådan, at i halvdelen af de konkrete sager om positiv særbehandling, Ligestillingsrådet har taget stilling til efter anmodning, har afgørelsen været til gunst for mænd og i den anden halvdel til gunst for kvinder, så det er altså ikke noget, hvor man alene har haft kvindeindfaldsvinklen. Det er bare til almindelig folkeoplysning.

Angående spørgsmålet om ligestillingstest så jeg i virkeligheden gerne, at man – lige så vel som der i dag står noget om økonomiske, administrative, energimæssige og EU-retlige konsekvenser i lovforslagene – i kommende lovforslag også kunne sige, at dette forslag har været genstand for en vurdering ud fra nogle ligestillingsopfattelser, og forslaget er i værste fald neutralt, i bedste fald fremmende for ligestillingen. Det så jeg meget gerne. Det ligger ikke konkret i dette forslag, men det er i hvert fald noget af det, som jeg godt vil sige her fra talerstolen, at jeg gerne vil arbejde for, for det er netop det, der ligger i mainstreamingsprincippet: man skal tænke køn ind i lovgivningen fra starten, og der skal faktisk være en bevidsthed om det.

Til fru Pia Christmas-Møller vil jeg også godt sige tak for tilslutningen – sådan må jeg opfatte det – og blot gøre denne bemærkning om bureaukratiet: Det er jo en gang imellem lidt paradoksalt, og det har der også været talt om nu i denne debat, at vi gerne vil vide noget mere om, hvorfor tingene ikke sker noget hurtigere, eksempelvis vedrørende lønstrukturer. For at få den faktuelle viden frem er man jo nødt til at få nogle redegørelser for, hvordan det ser ud i det kommunale, det amtskommunale og det statslige system, og det er klart, at der godt kan være tale om en lille smule bureaukrati, når man skal sende redegørelser ind. Men alt andet lige er det jo det, der skaber grundlaget for, at vi rammer rigtigt, når vi går videre i ligestillingsarbejdet, så jeg vil godt have gode råd om, hvordan vi kan gøre bureaukratiet mindre, men opnå samme effekt.

Fru Anni Svanholt påpegede, at videnscentrets bestyrelse skal brænde for det. Nu er det jo en bestyrelse i en selvstændig organisation, kan man sige, hvor medlemmerne udpeges af arbejdsmarkedets parter, kvindeorganisationer og forskningsverdenen, og videnscentret skal netop være rammen om arbejdet for at skabe mere nytænkning på ligestillingsarbejdet, formidle og prøve at finde ud af, hvor det er, vi ikke ved nok. Der er jo dele af området, hvor jeg synes, vi ikke ved nok, f.eks. problemet med vold mod kvinder – hvad er det, der er grunden til det, og hvordan kan vi hjælpe? Netop på forskningsområdet mener jeg faktisk, at der skal sættes lidt turbo på, som Kristeligt Folkepartis ordfører foreslog. Det er jeg meget enig i, og det skal videnscentrets bestyrelse sørge for, og derfor må jeg umiddelbart formode, at det bliver nogle, der brænder for sagen, som det helst skal være.

Dansk Folkeparti siger, at arbejdsmarkedets parter skal ordne det hele. Man må jo sige, at med al ære og respekt for arbejdsmarkedets parter har de altså efter 20-25 år med ligelønsloven ikke kunnet tackle problemet og ikke formået at leve op til ligelønslovens principper. Derfor mener jeg faktisk, at Folketinget har en forpligtelse til at være med til at skubbe på, være med til at inspirere, hvad den vedtagelse, der blev vedtaget i Folketinget i maj 1999, faktisk også pålægger regeringen.

Det er altså ikke noget, jeg siger, bare fordi jeg har lyst til det. Regeringen er faktisk blevet pålagt af et flertal i Folketinget at arbejde for ligeløn, arbejde for bedre pensionsordninger og arbejde for en bedre sammenhæng mellem arbejdsliv og familieliv, som jo igen hænger sammen med, hvordan man fordeler omsorgsarbejdet, og hvordan man fordeler arbejdet i hjemmet og på arbejdsmarkedet. Så jeg synes faktisk godt, at staten bør og skal skubbe på.

Også tak til CD og til hr. Anders Samuelson for en positiv tilkendegivelse. Jeg synes også, der er meget god grund til, som hr. Anders Samuelson gjorde på Det Radikale Venstres vegne, at anerkende og rose Ligestillingsrådets arbejde. Det har været fornemt, det har været godt, og det har hvilet på et grundlag, der var rigtigt dengang. Men nu kan vi se, at vi bevæger os fra kvindekampen til, kan man sige, det mere kønsbaserede arbejde med hensyn til, hvordan vi gerne vil have velfærdssamfundet til at udvikle sig.

Jeg er også enig i bemærkningen om, at stærke mænd har brug for stærke kvinder, og stærke kvinder har brug for stærke mænd. Det har samfundet i øvrigt også brug for, altså både mænd og kvinder, der kan forholde sig til andet end deres eget liv og også forholde sig til det demokratiske liv, det offentlige liv, det kulturelle liv osv. osv.

Jeg så også gerne som hr. Søren Kolstrup, at vi kunne have fundet et bedre navn end mainstreaming. Det er ikke noget specielt godt navn, men indtil dette øjeblik er der ikke kommet noget, der er bedre, og så må vi bare gøre os en anstrengelse for at forklare, at det altså handler om, at ligestillingen ikke skal tænkes ind lige før punktet eventuelt, men tænkes ind i den politiske dagsorden, den samfundsmæssige dagsorden.

Så vil jeg godt sige til hr. Ole M. Nielsen, at efter at jeg har stiftet bekendtskab med Kristeligt Folkepartis ordfører på dette område, har jeg i hvert fald ikke nogen fordomme om, at Kristeligt Folkeparti ikke skulle brænde for ligestilling. Det er bestemt min opfattelse. Jeg vil dog tillade mig at sætte et lille spørgsmålstegn ved udsagnet om, at de andre nordiske lande er meget længere fremme end os. På nogle områder ja, men på andre områder nej. Jeg mener faktisk, at en af de væsentlige forudsætninger for kvinders mulighed for arbejdsliv er, at der er daginstitutionspladser nok, og her slår vi både Norge, Sverige og Finland med flere længder. Det er en væsentlig brik, når vi skal realisere ligestillingen og ikke bare have en lov på et stykke papir.

Jeg vil godt slutte med at sige, at for mig og for regeringen handler ligestilling om en vision om et bedre samfund, og at det er vigtigt, at samfundet er præget af mænd og kvinders forskelligheder. Det handler ikke om at gøre mænd og kvinder ens – Vorherre bevares – det handler om, at mænd og kvinders viden, kreativitet og erfaring skal ind i samfundets beslutningstagen og skal kunne komme til udfoldelse på et lige grundlag, og at man ikke skal gøres til genstand for diskrimination på grund af sit køn.

Her synes jeg egentlig, at vores samfund er kommet ganske langt. Vi er nået et godt stykke vej, men alligevel er samfundet og specielt måske arbejdsmarkedskulturen – altså dér, hvor folk er i de fleste af deres vågne timer – stadig meget præget af mandlige normer. Det er nok dér, man skal ind med ligestillingsarbejdet og prøve gennem dialog, information og skubben

på på den ene og på den anden måde at få ændret den mandenorm, så kvinder ikke bliver den undtagelse, der i virkeligheden er tale om i mange situationer.

Hvis vi f.eks. tager det private erhvervslivs besluttende organer, altså direktionslokaler osv. osv. på de allerhøjeste niveauer, er der 1,5 pct. kvinder, og det vil sige, at der er 98,5 pct. mænd. Her kan man i hvert fald godt sige, at i en sådan situation må kvinden opfatte sig selv som undtagelsen, og det er forkert. Beslutningerne bliver for dårlige og beslutningsgrundlaget for ukvalificeret, hvis det kun hviler på mænds normer.

Jeg er som sagt meget glad for, at der tegner sig et i hvert fald bredt flertal for dette forslag. Det tror jeg er meget, meget vigtigt for ligestillingsarbejdet og også meget vigtigt for at fjerne den opfattelse, at det her med ligestilling er noget, vi har overstået og noget, vi har lagt bag os. Man kan bare orientere sig i statistikkerne med hensyn til, hvordan løngabet er – det er 20 pct. – og hvordan beslutningsorganerne er rundt omkring. Der er stadig ikke ligestilling, og det kan man også orientere sig om ved at se, hvordan orlovsstatistikken ser ud. Det er ikke mænd, der går på forældreorlov, det er ikke mænd, der går på barselorlov, og det påvirker selvfølgelig også lønspørgsmålet.

Man kan i øvrigt også orientere sig om forholdet ved at se på, hvordan der ser ud i både toppen og bunden af vort samfund. Også i bunden er mænd kraftigt repræsenteret. Ser man på f.eks. sammensætningen af beboerne på herberger og forsorgshjem osv., er de fleste jo mænd, så mænd har absolut nogle problemer, som jeg også definerer som ligestillingsproblemer. Vi havde en konference i Ligestillingsrådet og Ligestillingsministeriet for nylig om manderoller og om de marginaliserede mænd, som vitterlig også er et ligestillingsspørgsmål.

Om hele dette arbejde bliver op ad bakke eller ned ad bakke er jo ikke til at sige i dette øjeblik. Jeg siger op ad bakke, vil jeg godt sige til fru Rikke Hvilshøj, fordi jeg ser det som et sejt arbejde. Men jeg ser også, at ligestillingsarbejdet er på vej ind i en ny æra, hvor det bliver præget af, at der er både mænd og kvinder med, og også bliver præget af, at både unge mænd og unge kvinder tager hinanden i hånden og vil have dette samfund ændret i den rigtige retning. Det kommer meget stærkt til udtryk, når man snakker med nogle af de unge feminister, hvis synspunkter i virkeligheden ikke

ligger ret langt fra de synspunkter, jeg havde, da jeg var ung og startede min kamp. Men den afgørende forskel mellem mig og min generation og de unge feminister er, at de siger: Vi vil også gerne have vores kærester med i det arbejde, vi vil også gerne have vores samlever med i det arbejde.

Og det er jo også det, der gives plads og rum for i denne paraplylov, som det jo er.

Så uanset om vi er enige eller uenige i indholdet, vil jeg lægge megen vægt på og gøre meget for, at vi får et bredt flertal for at lave en sådan ramme, at den næste generation kan definere sin vej til et bedre samfund. Og det mener jeg afgjort samfundet bliver, hvis det hviler på ligestilling og lige muligheder for mænd og kvinder.

Anders Samuelson (RV):

Jeg vil godt benytte lejligheden til at sige ministeren tak for hendes indlæg her i forbindelse med lovforslaget.

Jeg tror, det samtidig er vigtigt at understrege, at i det arbejde, der skal foregå, er det vigtigt, at man får afmystificeret det billede, som vi har af ligestillingsarbejdet. Det er netop ikke så meget et spørgsmål om kamp mellem kønnene, men derimod måske snarere – hvis der er en kamp, hvis det er det ord, vi skal bruge – en kamp mellem bagstræbere og folk, der ønsker at gå foran.

Dermed tror jeg også – og det er en pointe, som måske ikke er blevet berørt så meget, men som ministeren var lidt inde på – at det er også et spørgsmål om, at der ligger nogle store muligheder og potentialer i de generationsforskelle, som kommer til udtryk. Normalt er vi meget lidt tilbøjelige til at snakke om generationsforskelle, men her mener jeg, at den generation, som jeg er en del af, er vokset op og – forekommer det mig i hvert fald – meget tydeligt er præget af at være omgivet af kvinder, som deltagere på lige fod, ikke fuldstændig med et lige så stort antal som mændene, men der er kvinder i fremtidens stillinger, og det synes jeg lægger op til, at der er nogen nervøsitet fra mændenes side ved at arbejde sammen med kvinder, som kan fjernes.

Derfor synes jeg også, det er lidt interessant, at man næsten kan gå tilbage til en gammel socialliberal ideolog, nemlig John Stuart Mill. Da han skulle argumentere for ligestillingsarbejdet, skulle han jo gøre det over for meget konservative, traditionelt tænkende mennesker,

og så tænkte han: Man kan måske ikke overbevise dem med demokratiske argumenter, men så kan man måske gøre det på en anden måde. Og så sagde han: Hvis man nu går ud fra, rent hypotetisk i hvert fald, at kvinder som udgangspunkt har nogenlunde de samme potentialer som mænd, er det jo en fuldstændig sindssyg tankegang ikke at udnytte de potentialer, hvis det er en nyttemaksimerende strategi, man går ud fra.

Alene af den grund er det en rigtig tanke at gå ind i en fælles kamp for at udnytte det samlede potentiale mest muligt og ikke – og det er det væsentlige – føre en hensigtsløs kamp mellem kønnene som en samlet, fast mængde. Hvis man har en sådan indgangsvinkel, tror jeg, der er et potentiale i ligestillingsarbejdet, som kan række langt og bibringe nogle meget gode resultater i de kommende år.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Den radikale ordfører hæftede sig lidt ved den gammeldags terminologi »kampen mellem kønnene«, og jeg er meget enig i, at det er et forældret udtryk, og at det ikke bør være det, der – om jeg så må sige – præger det fremtidige arbejde. Her skulle det gerne være et samarbejde med et fælles formål, nemlig reel ligestilling.

Men når så den radikale ordfører siger, at der snarere er tale om en generationskløft mellem ældre og yngre, er jeg bange for, at den radikale ordfører gør sig skyldig i en i virkeligheden endnu værre fejl, nemlig at blive for elitær. Jeg tror, at det indlæg, vi lige har hørt, er udtryk for en anden form for polarisering, nemlig en polarisering mellem eliten på den ene side og ikke-eliten på den anden.

Jeg vil godt advare en lille smule imod at gøre det til en ren generationssag, for det tror jeg ikke er rigtigt. Det er rigtigt, at der blandt de yngre er en tendens i retning af, at man tager mere hånd om familien, også fra mandlig side, og den slags ting. Men der er alligevel langt igen til reel ligestilling, så jeg vil advare lidt imod at gøre det her til et svælg mellem generationer. Jeg tror mere, at den radikale ordfører har ladet sig påvirke af sin egen omgangskreds til det indlæg, vi hørte før.

Ministeren for ligestilling (Jytte Andersen):

Jeg er meget enig med fru Pia Christmas-Møller i, at man skal passe på, at man ikke sætter tin-

gene sådan op, at der skabes nye konfliktflader, nye skel.

Jeg mener også, at der netop ligger en ny udfordring for ligestillingsarbejdet i at brede ligestillingen ud, så den ikke alene handler om karrierkvinders fortsatte karrieremuligheder, men også om, at det medlem af Kvindeligt Arbejderforbund, som ikke har særlig mange ressourcer i sin dagligdag, også får nogle muligheder for at folde sig ud – hjemmehjælperen, sygehjælperen osv. osv. Hvis man ser på nogle af de institutioner, hvor mange af de kvinder arbejder, er det jo iøjnefaldende, at lige så snart der kommer en mand ind på fagområdet – det kan være i en daginstitution, det kan være på hjemmehjælpsområdet – er det i løbet af 0,5 ham, der er lederen. Og det er jo ikke, fordi der ikke er lederpotentiale i kvinderne, men problemet er, at de tror ikke selv på, de har det.

Jeg mener faktisk, det er en vigtig udfordring for ligestillingsarbejdet at fokusere netop dér. Vi skal fokusere på både toppen og ude blandt folk, som netop sidder og siger: Jamen ligestilling er ikke vores sag, ligestilling er noget, de andre snakker om, fordi de har et overskud, og fordi de gerne vil – ja, undskyld jeg siger det – mele deres egen kage. Det tror jeg er et meget vigtigt aspekt.

Så er jeg meget enig i, at mangfoldigheden, det at frigøre ressourcer, vil være noget, der bredt set kommer til at gavne vort samfund, hvis man kan gøre alle ressourcer fri og skabe mangfoldighed. Det giver en bedre tilværelse for både mænd og for kvinder og frem for alt for deres børn.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Det sjove er, at jeg kan erklære mig fuldstændig enig med den konservative ordfører. Men det er alligevel lidt et udtryk for det, som vi virkelig skal passe på, at man ikke bygger op med nogle fordomme og i stedet for at lytte efter, hvad det var, jeg sagde, bare siger: Åh, nu står der en eller anden ung mand og siger et eller andet, og derfor må jeg også op med det samme.

Jeg sagde, at der tydeligvis er et potentiale, der skal bygges på, blandt de fleste af de unge, der er vokset op i en anden situation. Det er derfor, jeg siger, jeg i bund og grund er fuldstændig enig med den konservative ordfører, og derfor vil jeg faktisk vælge at overhøre den let overbærende eller patroniserende ordlyd i bemærkningen og bare erklære mig fuldstæn-

dig enig i, at det er ikke sådan, at arbejdet sådan set er overstået, og nu går resten af sig selv. Vi er fuldstændig enige i, at det gør det ikke, men der er nogle positive ting, som er værd at bygge på.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Det var rart at høre hr. Anders Samuelsen her udlægge teksten på en lidt anden måde, end det blev gjort første gang, med en erkendelse af, at det er altså ikke et spørgsmål om generationer, men at der er nogle sociale uligheder i vores samfund, som der skal gøres noget ved, alt afhængig af hvilken vurdering og hvilke visioner man har om samfundets udvikling, altså hvordan sammensætningen skal være.

Så vil jeg gerne sige, at jeg er meget glad for at høre de synspunkter, der kom frem her i anden omgang, og de synspunkter, der kom fra ligestillingsministeren om den vision, vi må have for det danske samfund: at kvinder og mænd skal være med i alle forhold, at vi skal fremme ligestillingen, og at vi skal sætte fokus på de steder, hvor der er uligheder. Ét er, at vi skal have begge køn med i alle forhold, men vi skal også afdække, hvor der er ulighed mellem henholdsvis mænd og kvinder.

Hr. Anders Samuelsen nævnte ikke det spørgsmål, jeg rejste om, at nu skal vi fra politisk side virkelig lægge kræfterne i. Det er og bliver altså et spørgsmål, som skal ind på den politiske dagsorden, og er Det Radikale Venstre indstillet på, at Folketinget også skal have et Udvalg for Ligestilling, så der er nogle, der er særlig forpligtede her, plus at man arbejder i de enkelte ressortudvalg? Det vil jo gøre tingene synlige og give en forpligtelse til rent faktisk at gøre noget og ikke bare snakke om det, så det ville jeg meget gerne have et positivt svar på.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

For lige at runde spørgsmålet om generationerne af: Man må jo sige, at de kvinder, som stod i spidsen for kvindebevægelsens udgangspunkt i 1968, gjorde det jo på skuldrene af nogle andre kvinder af en anden generation, der altså havde den anden virkelighedsopfattelse, som de reagerede ud fra. Derfor er der ikke, vil jeg igen godt understrege, noget odiøst i at sige, at nu kommer der også en generation af mænd, som har et andet udgangspunkt end den generation af mænd, som sad på magten i 1968 eller indtil i

dag. Det er bare for igen at understrege, at der egentlig ikke er noget mærkværdigt i det, men at der hele tiden er nogle nye muligheder i det, og at det er dem, man skal bygge på.

Hvorvidt der skal etableres et decideret ligestillingsudvalg? Jeg vil nok stille mig noget tvivlende over for det, for man skal også passe på, at man ikke åbner den vej, at der konstant skal oprettes den slags udvalg, for hvad bliver så det næste udvalg? Skal vi have et etnisk ligestillingsudvalg, og skal vi have et nyt osv. osv. udvalg af den type? Jeg tror i bund og grund, at nogle gode initiativer i den stil, som vi har behandlet her i dag, er et godt udgangspunkt de steder, hvor der kan presses på, og så skal det virkelige arbejde gøres ude i marken og ikke herinde i Folketingssalen.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Nu syntes jeg ellers et øjeblik, at der var grund til at være glad, men så kom der hurtigt malurt i bægeret. Jeg er meget forbavset over, at Det Radikale Venstre ikke tillægger ligestillingsarbejdet så stor betydning, at man mener, der skal være et egentligt udvalg.

Vi ved jo godt, at så møder man op og gør noget. Der er ingen, der bare sidder til pynt, sådan er det jo her i Folketinget. Når Folketinget har besluttet sig for, at en ting er vigtig, og der er et udvalg, arbejdes der ihærdigt, og derudover giver det jo også mulighed for, at folk kan møde op i deputation i udvalget, og at udvalgsmedlemmer kan kalde ministeren i samråd. Der kan holdes temadrøftelser, der kan holdes høringer, der er en masse muligheder for virkelig at gøre en indsats, så jeg håber, at Det Radikale Venstre vil tænke lidt over den sag og måske også komme ud med et mere positivt resultat.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg synes, det er lidt ærgerligt, at fru Anni Svanholt gør sig skyldig i en forældet tankegang. Her har vi netop et lovforslag fra regeringen, som gør op med de værktøjer og metoder, man tidligere fandt nyttige i ligestillingskampen; man har moderniseret værktøjskassen. Det betyder ikke nødvendigvis, at de gamle værktøjer ikke duede dengang, men at det er noget andet, der skal til nu.

Jeg synes, at ideen om at nedsætte et særligt ligestillingsudvalg her i Folketinget bygger på en forældet tankegang, nemlig at man er nødt

til at gå sammen og isolere kampen for reel ligestilling mellem mænd og kvinder. I sin tid var kvinderne nødt til at gå sammen for at kæmpe mod mændene, men nu er vi kommet dertil – det var det, vi blev enige om lige før – at nu er det ikke en kamp mellem kønnene, nu er det en fælles kamp for reel ligestilling.

Jeg synes, fru Anni Svanholts indlæg her for et øjeblik siden afslørede, at hun ikke rigtig er kommet ud over den rampe, hvor vi nu er nødt til at arbejde på en anden facon her i det nye århundrede. Vi skal stadig væk have fokus på ligestilling, men metoderne er andre, fordi vi trods alt er nået længere, end vi var i 1970 eller for den sags skyld ved det forrige århundredes begyndelse.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Den skal blive kort. Jeg kan kun erklære mig 100 pct. enig med den konservative ordfører i det indlæg, som netop er afleveret, og så sige, at jeg vil afstå fra at forsøge at løbe med i en kamp, hvor vi nu via symbolpolitiske tiltag skal forsøge at overgå hinanden i en ligestillingsmæssig profil. Det vil jeg fuldstændig afstå fra.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Til fru Pia Christmas-Møller: Jeg mener, at de redskaber, vi har, er forskellige. Ét er, at der er nye redskaber her i lovforslaget, men et udvalg, hvor der naturligvis kan sidde både mænd og kvinder, vil være et meget, meget, meget vigtigt redskab i Folketingets arbejde, så man får flere muligheder.

Jeg synes, vi afskærer nogle muligheder ved ikke at tillægge ligestillingsarbejdet den værdi, at det også er værdigt til et udvalg.

Jeg kan godt være bange for, at selv om vi er optaget af mainstreaming, bliver det uforpligtende og måske lidt usynligt. Der kan være en risiko, men hvis man arbejder på begge fronter ved at synliggøre det og virkelig tillægge arbejdet den værdi at ville gøre noget ekstra, samtidig med man gør det andet, så tror jeg på, at vi for alvor flytter nogle ting og kommer ud over det, at vi skal konstatere, at vi ikke har flyttet os så forfærdelig meget.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg kan slet ikke følge fru Anni Svanholts argumentation. Det er ikke udtryk for, at vi ikke til-

lægger ligestillingen betydning nok. Ligestilling er ikke værdig nok, sådan var ordene. Jeg er helt uenig. Altså vi har da heller ikke et folketingsudvalg, som skal behandle demokratisager, eller et menneskerettighedsudvalg. Det har vi da ikke, for det er en selvfølge. Så må vi indarbejde, at de selvfølgeligheder også bliver omsat til praksis i de lovgivningssammenhænge, hvor de i øvrigt optræder.

Det, der jo netop er ideen nu, er, at ligestillingen skal indtænkes på alle niveauer. Om det er miljølovgivningen, skattelovgivningen, uddannelse eller hvad, skal det indtænkes; det skal ikke isoleres. Det synes jeg fru Anni Svanholt skal tænke på.

Hvis vi siger, at vi vil ændre loven nu, er vi tilretter ligestillingslovgivningen her i forbindelse med regeringens forslag, så er der i og for sig ikke så meget tilbage at ønske, hvad lovgivning angår. Det, det handler om, er at få lovens principper omsat til praktisk virkelighed ude i mænds og kvinders dagligdag. Det kan vi ikke sidde og dirigere her med lovgivningen. Det er ved holdningsændringer og løbende arbejde ude i marken, ude på virksomhederne, ude i det daglige liv i familierne osv., at vi skal sikre de gode principper om ligestilling.

Vi har princippet om ligeløn fra 1976, og der er en lov om det. Det handler om at få det omsat til praktisk virkelighed. Det tror jeg ikke på at man fremmer ved at nedsætte et særligt udvalg, og det har intet at gøre med, at ligestillingsprincippet og ligestillingssagen ikke er værdig nok. Der er sandelig mange meget værdifulde principper i vores folkestyre, som vi vil kæmpe med næb og kløer for, men som vi ikke har et særligt folketingsudvalg til at behandle.

Ministeren for ligestilling (Jytte Andersen):

Fru Anni Svanholt peger på den risiko ved mainstreaming, at det bliver usynligt, men det er jo lige præcis derfor, regeringen har valgt en ny organisering, har valgt en organisering, hvor der er en minister, hvor der er en departemental enhed, hvor der er et videnscenter, hvor der er et debatforum, og hvor der en gang om året gives Folketinget en redegørelse for, hvordan udviklingen så har været både kommunalt, amtskommunalt og statsligt.

Det ligger også i lovforslaget, at ligestillingsministeren en gang om året skal fremlægge en perspektiv- og handlingsplan for Folketinget, der skal pege på, hvad det er for nogle mål, vi skal sætte os, og hvad det så er for nogle mid-

ler, vi skal bruge. Det får Folketinget lejlighed til i åbenhed at diskutere en gang om året. Jeg tror ikke, at ligestillingen bliver glemt eller puttet hen i et hjørne. Jeg vil i hvert fald gerne gøre mit til, at den ikke bliver det.

Men jeg anerkender sådan set fru Anni Svanholts motiv til et udvalg. Det vil jeg godt sige at jeg gør. Det er frygten for, at det bliver usynligt, og det er lige præcis derfor, jeg i lovforslaget har tænkt, at der skal være den der forpligtelse til at skubbe tingene frem, så vi hvert år kan se: Er vi i år nået længere i forhold til det perspektiv og de mål, som Folketinget sidste år opstillede?

Jeg synes, vi skal prøve at hjælpe hinanden med at få lovforslaget igennem Folketinget med et bredt flertal og så sørge for i vores partier – for det er jo også her, det skal ske – at fremme synliggørelsen af mainstreaming af ligestillingsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Jeg vil sige til fru Pia Christmas-Møller, at jeg deler altså slet ikke den opfattelse, men jeg er jo naturligvis meget tilfreds med, at Folketinget, som ligestillingsministeren også lige har fremhævet det, får lejlighed til at diskutere det hvert år. Så må vi jo tage det op og se, hvordan det nu går, om vi synes, at tingene flytter sig, eller om der er behov for nye initiativer, om der f.eks. er behov for et egentligt ligestillingsudvalg.

Jeg synes også, at fru Pia Christmas-Møller helt glemmer den side af sagen, der handler om, at der er udvalg, der skal være med til at forberede de spørgsmål på ligestillingsdelen, som Europaudvalget tager stilling til. Der er hele den internationale del, der er det nordiske samarbejde, der er arbejdet i forhold til OSCE, der er Europarådet, der er FN. Det er jo ikke alene danske forhold, det er også de internationale forhold. Den del af sagen skal jo også behandles.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Fru Anni Svanholt mener, at et nyt ligestillingsudvalg skulle beskæftige sig med indstillinger til Europaudvalget vedrørende international

ligestilling. Jamen vi har jo et udvalg for international ligestilling, som fru Anni Svanholt selv er medlem af.

Altså jeg synes, at det kører lidt rundt for SF's ordfører her i dag, og jeg har ikke fået noget særligt argument for, at vi skulle have et særligt ligestillingsudvalg her i Folketinget. Jeg kan ikke se det, og jeg har ikke hørt et argument for, at vi skulle nedsætte det. Hvad skal det lave? Hvad er det for en lovgivning, det skal lægge op til?

Vi behandler nu et lovforslag, og jeg går ud fra, at vi under udvalgsarbejdet finder frem til de ændringer, der er nødvendige for at skaffe et solidt flertal bag loven. Men så er lovgivningen faktisk på plads. Det handler om at få lovens intentioner og regler omsat til praktisk virkelighed, og det kan man altså ikke gennemtvinge med et ligestillingsudvalg her i Folketingssalen. Det hjælper ikke noget. Det er ikke dér, virkeligheden laves om. Loven er jo sådan set god nok, når vi får de her ting på plads.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Jeg vil gerne oplyse fru Pia Christmas-Møller om, at Det Internationale Ligestillingsudvalg er et ganske udmærket udvalg, men det har jo ingen kompetence. Det er et koordinerende udvalg, hvor der er folketingsmedlemmer, der møder repræsentanter for forskellige organisationer, men det er jo ikke på linje med et folketingsudvalg med de muligheder, et folketingsudvalg har.

Det er baggrunden for, at jeg fortsat er af den opfattelse.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Det Politisk-Økonomiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 94:

Forslag til folketingsbeslutning om statslig indbetaling af arbejdsgiverbidrag under barselorlov m.v.

Af Anni Svanholt (SF) m.fl.
(Fremsat 10/2 2000).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Ove Hygum):

Beslutningsforslag nr. B 94, som her er til behandling, er en genfremsættelse af det forslag, som SF også fremsatte i sidste folketingssamling, og som ikke nåede til behandling her i salen. Lad mig indlede med et par mere overordnede betragtninger vedrørende pensionsspørgsmålet:

Vi har her i det sidste tiår set en rivende udvikling i etableringen af nye pensionsordninger. Der findes i dag ikke det overenskomstdækkede område, som ikke har en pensionsordning. Det er et positivt tegn, som jeg synes vi skal skønne på, navnlig fordi det er arbejdsmarkedets parter, der selv har været i stand til at klare dette meget væsentlige element i hele vores arbejdsmarkedspolitik. Så sent som her ved de sidste overenskomstforhandlinger skete der en yderligere udbygning af pensionsordningerne, således at mange nu når op på et ganske pænt niveau.

Vi oplever også, at pensionsindbetaling under barselorlov er et område, der er i rivende udvikling, for hver gang der har været overenskomstforhandlinger, har mange overenskomstområder udbygget ordningerne, så der i vidt omfang gives løn under barsel og dermed også ret til optjening af pensionsbidrag. Det gælder f.eks. hele det offentlige område, og det gælder finanssektoren, og i industrioverenskomsten er løn under barsel maksimeret til 120 kr. i timen fra 1. maj i år og fuld løn fra 1. maj 2003, og der indbetales pensionsbidrag af det beløb under barselorlov. Man kan sige, at industriområdet har været lokomotiv for de øvrige private områder, for også på områder som HK Handel og Service, Hotel og Restauration, transportområdet og det grafiske område er der aftalt fuld løn under barsel i løbet af indeværende overens-

komstperiode. Der er efterhånden kun få grupper blandt de overenskomstdækkede, der ikke får en eller anden form for løn under barselorlov, sædvanligvis begrænset til 14 uger.

Det fremgår altså, at indbetaling af pensionsbidrag under barselorlov bliver mere og mere udbredt. Jeg forventer, at arbejdsmarkedets parter også under kommende overenskomstforhandlinger vil udbygge ordningerne yderligere, både kvantitativt og kvalitativt.

Jeg synes, det er et godt princip, at indbetaling af pensionsbidrag er kædet sammen med lønfastsættelsen, for det er et anliggende for arbejdsmarkedets parter. Jeg tror, at med den udvikling, vi ser for øjeblikket, tyder meget på, at problemet inden for overskuelig tid vil være løst af arbejdsmarkedets selv. Det forekommer derfor mindre hensigtsmæssigt på nuværende tidspunkt at indføre et helt nyt system, som vil medføre store omkostninger for det offentlige.

Lad mig derudover pege på, at det allerede fra 1993 har været således, at personer, der modtager dagpenge i forbindelse med sygdom og fødsel, har været ATP-bidragsspligtige. Den ordning forbedrede vi i 1995, således at de pågældende ud over det almindelige ATP-bidrag skulle betale et yderligere bidrag. Dermed sikrede vi, at de pågældende personer i forbindelse med pensionering vil få en højere ATP-pension, end de ellers ville have fået.

Med hensyn til det andet punkt i beslutningsforslaget, om, at staten skal indbetale arbejdsgiverbidraget under orlov til børnepasning, er det korrekt, at der i dag ikke generelt sker nogen pensionsindbetaling. Da regeringen i 1993 fremsatte lovforslaget om orlov, var det ud fra det klare sigte, at den periode, hvor man havde orlov, skulle anvendes til, at mindst ét familiemedlem kunne være sammen med børnene.

Vi var samtidig opmærksomme på, at der i forbindelse med denne ordning kunne være nogle bivirkninger, bl.a. manglende pensionsindbetalinger for en kortere periode. Men her vil jeg igen slå fast, at det er regeringens synspunkt, at indbetaling af pensionsbidrag er kædet sammen med lønfastsættelsen, og at det er et anliggende for arbejdsmarkedets parter, som jeg håber og tror at de også vil være i stand til at løfte. Derfor skal vi ikke på nuværende tidspunkt til at indføre et system, der er omkostningskrævende for det offentlige.